

Täysistunto

Tiistai 9.2.2021 klo 13.59—19.32

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta Hallituksen esitys HE 6/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausuntonsa.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelun aloittaa ministeri Kiuru. Olkaa hyvä.

Keskustelu

16.41 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pian tulee vuosi siitä, kun elämämme muuttui sellaisella tavalla, että vastaavaa ei ole tapahtunut sitten toisen maailmansodan jälkeen. Olimme jo saaneet viime vuoden alussa sosiaali- ja terveysministeriöön ensimmäisiä tietoja Kiinasta levinneestä uudesta koronaviruksesta, kun sitten valtioneuvosto lisäsi 13. päivä helmikuuta 2020 tartuntatautilain 1 §:n luetteloon yleisvaaralliseksi tartuntataudiksi sarsin ja mersin lisäksi muun uuden koronavirustyyppin aiheuttaman vakavan infektion. Vähän vielä tuolloin tiesimme tästä muusta uudesta infektiosta, mutta vuosi on mennyt ja tietomäärämme ja huolestamme ovat sitä mukaa kasvaneet. Joka tapauksessa tärkein havainto kuluneesta yhdestä vuodesta on se, että millä tahansa mittarilla olemme menneetkin, olemme pyrkineet estämään pandemian leviämistä ja hoitaneet virustautiin sairastuneita niin hyvin kuin olemme vain kyenneet.

Heti kun valtioneuvosto 16.3.2020 totesi tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa, otimme käyttöön tehokkaita suosituksia, tavalliseen lainsäädäntöön kuuluvia keinoja ja lisäksi valmiuslainsäädäntöön perustuvia rajoituksia. Kolme kuukautta kestäneiden poikkeusolosuhteiden päätyttyä kesäkuussa 2020 olemme toimineet tehokkaasti aikaisemman lainsäädännön ja sen lisäksi heti poikkeusolojen aikana ja sen jälkeen valmistellun tavallisen lainsäädännön mukaisin keinoin.

Poikkeusolosuhteissa valmisteltiin kiireesti majoitus- ja ravitsemustoiminnasta annettuun lakiin väliaikainen pykälä, jonka nojalla lähes kaikki ravitsemusliikkeet pidettiin suljettuna asiakkailta 4.4.—31.5.2020. Kun epidemiatilanne alkoi sitten helpottaa, valtioneuvosto siirtyi toukokuussa 2020 toteuttamaan hybridistrategiaansa ja valmisteli ravitsemustoiminnan rajoituksia koskevat tartuntatautilain väliaikaiset säännökset. Nämä tavalliseen lainsäädäntöön kuuluvat säännökset tulivat voimaan 1.6., ja ravitsemusliikkeet voitiin jälleen avata asiakkaille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2021 vp

Eduskunnalle nyt esiteltävä hallituksen esitys tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta on jatkoa tälle tavalliselle lainsäädännölle, jonka avulla olemme menestyksellisesti estäneet koronavirusepidemian leviämistä myös ravitsemisliikkeissä.

Toukokuussa valmisteltujen pykälien voimassaolon päättymisen jälkeen uudet, samoihin periaatteisiin perustuvat nykyiset ravitsemustoiminnan rajoituksia koskevat tartuntatautilain säännökset tulivat voimaan 1.11.2020.

Valtioneuvosto on siis kesäkuusta lähtien eli jo yli kahdeksan kuukauden ajan epidemiatilanteen yleisen ja alueellisen tarkastelun perusteella säätänyt asetuksella ravitsemisliikkeiden aukiolo- ja anniskeluaikaa sekä asiakaspaikkamäärää ja käyttöä koskevia rajoituksia. Tartuntatautilain väliaikaisissa säännöksissä on myös säädetty ravitsemisliikkeiden hygieni- ja muista vaatimuksista, yleisistä asiakaspaikkojen etäisyysvaatimuksista ja toiminnan suunnitteluvollisuudesta. Nämä nykyiset säännökset ja niiden nojalla annettu asetus ovat voimassa enää helmikuun loppuun saakka.

Koronavirusepidemia voi kuitenkin jatkuva pitkälti kuluvalle vuoden puolelle, vaikka tällä hetkellä väestön rokottaminen on jo hyvässä vauhdissa. On myöskin ilmaantunut koronavirusmuunnoksia, joten tältä osin virusmuunnostenkin leviämisen riski on erittäin korkea. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on juuri tässä tilanteessa katsonut, että nykytiedon perusteella on välttämätöntä ja epidemian uhkaan nähden oikea-aikaista tehostaa covid-19-torjuntaa erityisesti huomioiden virusmuunnosten mahdollinen vaikutus.

Epidemian leviämistä on tehokkaasti estetty nimenomaan ravitsemustoiminnan sääntelyn ja rajoittamisen kautta. Nyt käsiteltävässä ehdotuksessa esitetään, että tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:n sekä 91 §:n 1 momentin voimassaoloa jatkettaisiin pienin muutoksin säätämällä uusi väliaikainen laki, joka olisi voimassa 1.3.—30.6.2021.

Hallituksen esityksessä myös todetaan, että jos epidemiatilanne edellyttää tiukempia ravitsemustoimintaan liittyviä rajoituksia, niitä koskeva esitys voidaan valmistella eduskunnan käsiteltäväksi viipymättä. Tällä hetkellä seuraamme epidemian kehittymistä yhdessä sairaanhoitopiirien ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa ja tarpeista riippuen tuomme mahdollisia kiristyksiä eduskuntaan käsiteltäväksi. Olemme siis aloittaneet ministeriössä tämän paketin valmistelun siltä varalta, että Suomen hybridistrategian mukaisesti etenemme leviämisvaiheessa tasolle kaksi ja tältä osin joudumme kiristämään entisestään sääntelyä, joka olisi tuolloin tätä esitystä kireämpää.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Sitten siirrymme keskusteluun, ja paikalta pidetyt puheenvuorot siis 3 minuuttia ja täältä edestä 7, mutta koetetaan olla tiiviitä, niin että mahdutetaan useampi puheenvuoro näihin aikataulutettuihin osioihin.

Edustaja Turtiainen. — Huomauttaisin edustaja Turtiaista, että meillä on yhdessä sovitut pelisäännöt maskien käytöstä.

16.47 Ano Turtiainen at: Arvoisa puhemies! Minä en ole ollut sopimassa semmoisesta asiasta ja en ole käyttänyt täällä aikaisemminkaan maskia.

Arvoisa puhemies! Ravitsemisliikkeiden toiminnan rajoituksia ollaan nyt hallituksen esityksen mukaisesti jatkamassa neljä kuukautta eteenpäin eli kesäkuun loppuun. Siis ihan oikeasti hallitus uskaltaa esittää tällaista, ja ilmeisesti oppositio on kaiken tämän hyväksymässä hiljaisuudella. Tilastot osoittavat, ettei viimeisen vuoden aikana ole kuollut juurikaan enempää ihmisiä kuin edeltävinä vuosina, ja päivittäin tulee tietoa, joka todistaa koronan testausmenettelyn olevan epäluotettava. Jopa testimenetelmän kehittäjän mielestä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2021 vp

valtaosa positiivisista testituloksista on väärä. Tätä tukevat myös seuraavat huomiot: sairaalat loistavat tyhjyydellään, ja muka kuolemanvakavan koronan voi sairastaa oireettomasti — puhumattakaan siitä, onko tuon kyseenalaisen testitavan vuoksi normaalit kausiflunssatapauksetkin kirjattu koronaan.

Arvoisa puhemies! Kuten hallituksen esityksessä todetaan, ravitsemisliikkeiden on kuitenkin havaittu välittävän melko vähän tartuntoja, kuten liikennevälineidenkin. Silti ollaan kurittamassa näitä aloja ikään kuin tarkoituksella, ja niskureille olisi luvassa kovia otteita, jopa liikkeen sulkemiseksi poliisivoimin. Pakko kysyä koko eduskunnalta: onko tarkoitus tappaa tietyiltä aloilta pienet toimijat kokonaan pois, jotta isot toimijat saisivat markkinat haltuunsa?

Koronasta voidaan todeta, että siinä on hoito mennyt sairautta pahemmaksi. Media ja eduskunta ovat yhdessä syyllisiä tähän hulluuteen. Ollaan lietsottu väestön keskuuteen kuolemanpelkoa pian jo vuoden ajan. Sen vuoksi ihmiset eivät uskalla elää enää edes normaalia elämää. Edessä on järkyttävä konkurssiaalto, joka murskaa alleen yrityksiä ja siis ihmiskohtaloita. Mitä luulette, mitä siitä seuraa? Siinä pahimmillaan voidaan sanoa hyvästit jopa yhteiskuntarauhalle.

Arvoisa puhemies! Yritysten tuhoaminen koronan takia on ollut erittäin edesvastuutonta toimintaa. Varjelutoimet olisi pitänyt alusta alkaen kohdistaa nimenomaan heikkokuntoiseen väestönsaahan ja siis erityisesti vanhuksiin, joille sairastuminen mihin tahansa tautiin voi olla kohtalokasta.

Hallitus on kuulemma kaavailemassa mahdollisia uusia rajoituksia, jos tautitilanne pahenee. Minä haluan tietää, oletteko kenties jo keskenänne sopineet tautitilanteen pahenevan ja oletteko jo sopineet ja päättäneet myös kuntavaalien siirtämisestä koronan takia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan tähän vaiheeseen muutama puheenvuoro ja sen jälkeen tällainen nopea debatinluonteinen minuutin puheenvuorojen keskustelu, koska muutoin monen puheenvuoro siirtyy niin myöhäiseksi. — Elikkä seuraavaksi on edustaja Kivisaari.

16.51 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Tartuntatautilain muutokset ovat värittäneet paitsi eduskunta- myös kansalaiskeskustelua jo lähes vuoden ajan. Tänäkin täysistunnossa on kahdessa pykäläkohdassa tartuntatautilakiin liittyviä muutosesityksiä ja valio-kuntien huomioita. Se kertoo siitä, että hallitus ja eduskunta koettavat pontevasti toimia niin, että Suomi voittaa vaikeankin ajan jälkeen.

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettävän tartuntatautilakiin väliaikaisia muutoksia — sinänsä tuttua juttua menneenkin vuoden ajalta. Muutokset koskevat tiettyjä ravintoloita maaliskuun alusta kesäkuun loppuun asti. Ravintoloiden tulisi edelleen muun muassa noudattaa hygieniaan liittyviä erityisiä vaatimuksia sekä huolehtia turvaväleistä. Uskon, että tämä on varsin aiheellinen vaade, jota enin osa ravintoloista on tähänkin asti noudattanut.

Edelleen on tärkeää, että päätöksiä rajoittamistoimista voidaan tehdä paikallisen tautitilanteen mukaan. Vaikka päätökset tehdään terveysturvallisuus edellä, on myös muita vaikutuksia kyettävä arvioimaan. On aivan välttämätöntä myös pohtia sitä, mitä rajoitustoimet tarkoittavat elinkeinotoiminnalle. Tartuntatautilain väliaikaiset muutokset vahvistavat paikallisten viranomaisten mahdollisuuksia tehdä ennakoivia ja nopeita toimia koronavi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2021 vp

ruksen leviämisen estämiseksi. Tämä on hyvä asia. Ketteryys ja tilannenopeus ovat muun-
toviruksen maailmassa tarpeellisia. Esityksen tavoitteena on hillitä koronaepidemiaa te-
hokkaasti, mahdollisimman vähän ihmisiä ja yrityksiä haittaavasti — näin on syytä toimia
myös jatkossa.

Puhemies! Ravintoloiden rajoituksiin liittyen ihmisten ymmärrystä on koeteltu erityi-
sesti kahdenlaisissa tapauksissa: Ensinnäkin monen on ollut vaikea hyväksyä sitä, että kun
itse on toiminut varovaisesti ja kenties pysytellyt kotona, niin toiset ovat kokoontuneet yh-
teen juhlimaan. Näitä uutisvälähdyksiä saattaa kantautua niin kotimaasta kuin ulkomailta.
Toisaalta monessa kunnassa on ollut samaan aikaan rauhallinen koronatilanne ja rajoitus-
ten takia kohti konkurssia juokseva ravintola. Tämäkään ei ole tuntunut oikeudenmukai-
selta.

Arvoisa puhemies! Ei tämä valitettavasti vieläkään ole ohi: jatkamme tasapainoilua, jat-
kamme järkeviä toimia päämäärätietoisesti terveys edellä mutta myös taloutta ja inhimilli-
syyttä tukien.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

16.54 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Koronavirusepidemia voi jatkua pit-
källe kuluvaan vuoden puolelle, sillä valitettavasti rokotukset etenevät odotettua hitaam-
min. Yksi keino tämän epidemian leviämisen estämiseksi on tänään meillä käsittelyssä eli
ravitsemistoiminnan sääntely ja rajoittaminen asiakasmäärien sekä aukiolo- ja anniskeluai-
karajoitusten kautta. Kyllä nämä rajoitustoimet ovat varmasti tarpeellisia, vaikka samalla
tietysti täytyy nostaa se huoli esiin, että ravitsemusalan yritysten konkurssiuhka kasvaa
edelleen epidemian ja rajoitusten jatkuessa. Hallituksen esityksessäkin todetaan, että reilu
viidesosa matkailu- ja ravintolapalvelujen jäsenyrityksistä arvioi olevansa konkurssiuhan
alla kuuden kuukauden kuluttua, ja erityisestihän tämä uhka on pubeilla ja yökerhoilla.

On kuitenkin, rouva puhemies, tärkeää se, että erilaiset koronarajoitukset ovat oikeasuhtai-
sia ja myös kansalaisten näkökulmasta ymmärrettäviä ja oikeudenmukaisia. Ihan erityi-
sesti on kyllä tullut aika paljon ihmettelyä siitä, että varsinkin lasten ja nuorten liikuntapal-
veluja rajoitetaan tai erilaisia kulttuuritapahtumia, myös seurakuntien tapahtumia, rajoite-
taan, kun samaan aikaan kuitenkin sitten niissä ravintoloissa voidaan kokoontua karaokea
laulamaan, ja tietysti meillä on sitten vielä kauppakeskuksetkin, joissa tungeksitaan. Eli
hyvin paljon tulee kansalaisilta näitä kyselyjä.

Ja kun tänään nyt käsittelemme tätä tartuntatautilain kokonaisuutta myöhemminkin, niin
haluan nostaa sen näkökulman tässäkin yhteydessä esiin, että jos ajatellaan näitä erilaisia
koronataudin riskitekijöitä, niin kyllähän siellä esimerkiksi ylipaino ja huono kunto, perus-
kunto, ovat myös riskitekijöitä, ja siinä mielessä olisi tärkeää, että kansalaisia kannustet-
taisiin liikuntaharrastusten pariin ja että nämä erilaiset epidemian rajoitustoimet olisivat oi-
keaan osuvia ja oikeasuhtaisia ja oikeudenmukaisen tuntuksia myös.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laiho.

16.57 Mia Laiho kok: Arvoisa rouva puhemies! Tästä ravintoloita koskevan tartuntatau-
tilain väliaikaisen muuttamisen jatkosta ollaan varmasti varsin yhtenäistä mieltä, että se on
edelleenkin tarpeen huomioiden tautitilanne, vaikka samalla ymmärrettävästi se aiheuttaa
paljon ongelmia ravintola-alalla ja on huolehdittava siitä, että tuetaan yrityksiä jatkossakin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2021 vp

yli tämän vaikean ajan. Samalla voisin kuitenkin kysyä ministeri Kiurulta tästä valvonnasta, miten se on toiminut erityisesti näitten karaoketyyppisten baarien osalta, kun aina välillä julkisuudessa nousee esille, että siellä on turvaohjeita laiminlyöty, vaikka toki suurin osa noudattaa rajoitusohjeita hyvin.

Tämä tuntuu myös erityisen epäoikeudenmukaiselta huomioiden muut rajoitukset, joita yhteiskunnassamme on erityisesti nyt liittyen lapsiin ja nuoriin. Meillä esimerkiksi lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa lapset ja nuoret ovat olleet jo useamman kuukauden etäopetuksessa, ja kaikki voivat ymmärtää, että sellainen aika yksin kotona keskustellen läppärin kanssa ei tee kenellekään hyvää, ja nuorille, jotka ovat kasvuvaiheessa, sosiaaliset kontaktit ja muu toiminta ovat tärkeitä. On tärkeätä muistaa myöskin, että kun ammatilliseen koulutukseen kuuluu paljon muutakin kuin teoriaopintoja, on ryhmäopetusta ja muuta, missä opetellaan niitä kädentaitoja, niin millä tavalla se koulutustaso vastaa sitä, mitä sen oppikokonaisuuden pitäisi olla. Olen myös huolissani yliopisto-opiskelijoista niiltä osin, että he eivät pääse siihen yliopistomaailmaan kiinni, ja uudet opiskelijat vieraalla paikkakunnalla ovat jääneet yksin omiin asuntoihinsa, mikä lisää mielenterveyspalveluiden kysyntää ja tarvetta. Valitettavasti tällä hetkellä mielenterveyspalveluihin pääsy on erittäin vaikeaa, ja korona on tätä entisestään vaikeuttanut.

Oli hyvä asia, että pääkaupunkiseudulla lasten harrastuksia avattiin huolimatta vahvasta hallituksen painostuksesta. Oli hienoa, että kaupunginjohtajat täällä pystyivät näkemään lasten kokonaisedun ja näkemään myöskin sen, että terveys ei ole vain yksi virus, vaan terveys on kokonaisvaltaista, muutakin, se on psykososiaalinen kokonaisuus. Ja kun ajatellaan lapsia ja nuoria, joilla tauti on yleensä myös lievä, niin yksilökohtaisesti arvioituna rajoitukset ovat olleet liian kovia.

Mielenterveyspalveluihin pääsystä: Terapiatakuu toisi matalan kynnyksen perustason palveluihin pääsulle, ja sen takia tämä olisi tärkeä saada eteenpäin nyt jo mahdollisimman pian. Hallitus on puhunut, että tämä saataisiin hoitotakuun yhteydessä, mutta lapset ja nuoret eivät voi jäädä odottamaan tulevaisuutta. Heidän aikansa on tässä ja nyt, ja he tarvitsevat apua saman tien.

Järjestöt lähestyivät varmasti kaikkia kansanedustajia, oliko se eilen vai tänään, ja ehdottivat, eikö terapiatakuuta voisi nyt toteuttaa ennen sitä hoitotakuuta, koska hätä on kentällä kova. Kysyisinkin ministeri Kiurulta: voisiko tämän terapiatakuun nyt saada käynnistettyä? Se maksaa 35 miljoonaa vuodessa, mutta siitä saatava hyöty on paljon laajempi: sillä estetään syrjäytymistä, estetään työkyvyttömyyttä, estetään huostaanottoja. Tämä on pieni summa siitä, että meidän lapset ja nuoret pysyvät paremmassa kunnossa — ja myös aikuiset, jotka saadaan pidettyä toimintakykyisinä pidempään ja saadaan takaisin töihin.

Arvoisa puhemies! Suomessa yritetään joka vuosi 10 000:ta—30 000:ta itsemurhaa, ja tämä on aivan liian paljon. 800 niistä onnistuu. Eilen illalla metro oli pysähdyksissä hetken aikaa, kun ihminen oli joutunut raiteille. Se pysähdytti sen henkilön ja hänen läheistensä tilanteen, ja elämä ei ole enää ennallansa. Kuinka paljon meillä on varaa lykätä päätöksiä? Tämän aika on nyt, ja toivoisinkin, että tämä mielenterveyspalveluasiasa saadaan kuntoon. Hoitoon on päästävä nopeammin, ja siihen ei mikään sote-uudistus ehdi tulla, eikä se siihen edes vastaa. Sote-uudistus on pelkästään hallintohimmeli, hallintopuhallus, joka ei kenenkään palveluita paranna.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén. [Keskustasta: Nyt tulee oikeaa asiaa!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2021 vp

17.04 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puheenjohtaja! Ihan täältä paikalta, koska en lähde nyt puhumaan muusta kuin tartuntatautilakiasiaista.

Meillä on nyt tämä ravintoloiden rajoitusten jatko tässä käsittelyssä. Ravintoloiden roolia on aika monipuolisesti täällä eduskunnassa, niin valiokunnissa kuin suuressa salissa, vajaan vuoden aikana käsitelty, ymmärrettävistä syistä. Tiedämme, että monessa muussa maassa ravintoloita on jouduttu säätelemään vielä paljon tiukemminkin kuin Suomessa. Oma näkemykseni on se, että me olemme yrittäneet tehdä parhaamme, jotta me voisimme erottaa erityyppisten ravintoloiden ravintolaympäristön koronatartuntariskin kannalta eli, niin kuin arkikielessä usein puhutaan, ruokaravintolat versus baarit tai pubit. Mutta tässä on nyt se suuri haaste tämä jälkimmäinen ryhmittymä eli nimenomaan nämä baarit. Aivan tässä viime päivien uutisten aikanakin on käynyt ilmi, taisi olla eilen Helsingin Sanomissa, että eräässä helsinkiläisessä baarissa oli puolelle siellä läsnä olleista tullut koronatartunta. Ja jos me edelleen ajattelemme, että he sitten levittävät vaikkapa kukin 15:lle sitä, kun heitä oli 15 tarttunutta siellä ollut, niin tämä eksponentiaalinen räjähdys on kerta kaikkiaan hurja. Jyväskylän esimerkki oli runsaan viikon takaa. Näitä tulee valitettavan paljon.

Kun itse olen tehnyt tällaisista havainnointia, niin haastehan on ilmeinen. Eli jos ravintoloissa toimittaisiin niin kuin meillä yleinen suositus on, esimerkiksi THL:n suositus, että ihmisten välillä olisi kahden metrin etäisyydet, niin eihän siellä tulisi tartuntoja. Mutta jokainen ymmärtää, että sehän ei ole tietenkään se ravintolan juttu, että sinne mentäisiin kahden metrin etäisyyksien päähän, vaan siellä ollaan lähekkäin ja usein sitten ääni kohoaa, ja varsinkin jos lauletaan karaokea ja muuta, niin pärskeitä on ja maskeja ei käytetä.

Itse olen omalta osaltani, kun niin kuin muutkin kansanedustajat kuulun väestöryhmään, jolla on varaa käyttää ruokaravintoloita, viikoittain käynyt ruokaravintoloissa niin täällä Helsingissä kuin kotipaikkakunnallani Turussa ja olen nähnyt, miten erittäin terveysturvallisesti se pystytään siellä järjestämään. Eli kannatan luonnollisesti tätä jatkoaikaa, mutta kiinnittäisin erityistä huomiota siihen, että tämä 50 prosentin rajoitus asiakaspaikkamääriin erityisesti näissä baareissa ja pubeissa ei käytännössä monta kertaa toimi, koska se maksimi teoreettinen paikkamäärä on niin suuri, että sillä 50 prosentillakin ihmiset ovat hyvin tiiviisti pöydissä lähekkäin, ja silloin ne tartunnan edellytykset ovat olemassa. Tämä on käytännön huoli, mutta minulla ei tässä nyt ole siihen ratkaisua. Katsotaan valiokunnassa, miten tätä pystymme viemään eteenpäin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Tuossa äsken jo ehdin luvata, että pidetään muutama minuutin mittainen puheenvuoro, mutta kun oppositiosta ne edustajat, jotka sitä toivoivat, ovat poistuneet, niin mennään normaalin listan mukaisesti. — Eliikkä seuraavaksi on edustaja Mäkynen, Jukka.

17.07 Jukka Mäkynen ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tätä nyt käsittelyssä olevaa tartuntatautilain muuttamista on osattava tarkastella myös kriittisesti.

Fakta on se, että Suomessa ei ole tarpeeksi sote-alan resursseja toteuttaa laajamittaisia kansalaisiin kohdistuvia toimia, joilla valtava määrä ihmisiä kyettäisiin eristämään omiin koteihinsa ja tarvittaessa hakemaan terveydenhuollon yksiköihin eristyksestä.

Myös rajoitustoimissa on tärkeää kunnioittaa kansalaisten perusoikeuksia. Onkin siis perusteltua kysyä, miksi näin voimakkaat rajoitustoimet halutaan kirjata lakiin tilanteessa, jossa edes julkisessa liikenteessä ei ole otettu käyttöön lievempänä rajoitustoimena maski-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2021 vp

pakkoa. Maskipakkoa ei siis ole, mutta nyt hallitus on viemässä läpihuutojuttuna eteenpäin lakimuutosta, jolla rajataan kansalaisten perusoikeuksia raskaalla tavalla.

Arvoisa puhemies! Haluan vedota eduskuntaan, että se pysähtyisi miettimään, puututaanko esityksellä liikaa kansalaisten perusoikeuksiin ja olisiko järkevämpää aloittaa rajoitustoimien säätäminen lievemmästä päästä. Esimerkiksi Saksassa on voimassa maskipakko julkisessa liikenteessä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Puoli tuntia menee todella nopeasti, ja nyt olisi sitten ministerille minuutin puheenvuoro ikään kuin keskustelun tämän osion päättämiseksi. — Olkaa hyvä, ministeri Kiuru.

17.09 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mäkynen tässä peräänkuulutti toimia, jotka olisivat perusoikeuksien rajoittamista lievempiä. Haaste on se, että valtiovallan tehtävänä on ryhtyä heti toimiin, jos kansalaisten henki tai terveys on vaarassa. Nyt kysynkin, onko tiedostettu, minkälaisesta kriisistä on kysymys. Tässä tapauksessa meitä sitoo se, että valtioneuvoston on ryhdyttävä toimiin, ja näin on nimenomaan tehty. Näiden toimien pitää olla aina oikea-aikaisia ja myöskin valmisteltu tavalla, joka kertoo sen, että nämä rajoitukset ovat välttämättömiä.

Viestimme suhteessa tähän kritiikkiin, jota tässäkin salissa on esitetty näiden ravintoloiden, ravitsemusliikkeiden sääntelyn tarpeellisuutta kohtaan, on hyvin selvä: mitään rajoitustoimia ei valmistella turhaan eikä missään nimessä toteuteta tarpeettomasti. Tässä oli hyviä esimerkkejä siitä, miten tässä räjähdysherkässä tilanteessa [Puhemies: Aika!] näitä eri keinoja käytetään. Me tarvitsemme eri keinoja, ja nyt tässä on ravitsemustoimintaa koskevat päivitykset. Eduskunnalla on vapaus käsitellä tätä pakettia, sitten jopa kiristää, jos halutaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.10.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.10.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä. — Edustaja Viljanen.

19.10 Heidi Viljanen sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Olemme nyt eläneet erilaisten rajoitusten kanssa jo pian vuoden, ja näyttää siltä, että näitä rajoituksia meidän pitää kaikkien jaksaa vielä jonkin aikaa — toivottavasti lyhyen aikaa.

Tämä koronapandemia on koskenut monia aloja hyvin voimakkaasti, ja ravintola-ala on yksi niistä. Kansalaisten terveyden suojelemiseksi on jouduttu tekemään rajoituksia viime keväästä lähtien, jolloin ravintolat jouduttiin jopa sulkemaan koronatilanteen vuoksi koko

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2021 vp

maassa liki kahdeksi kuukaudeksi. 1.6.2020 alkaen ravintolat ovat voineet olla auki mutta vain rajoitetusti.

Tällä hetkellä olevat rajoitukset pohjautuvat viime toukokuussa tartuntatautilakiin väliaikaisesti liitettyyn 58 a §:ään. Tämä laki, joka on nyt väliaikainen, on voimassa helmikuun loppuun asti. Koska epidemiatilanne on edelleen tosiasia ja oikeastaan parhaillaan osoittamassa kiihtymisen merkkejä, on selvää, että rajoitustoimia tulee jatkaa edelleen.

Tämän hallituksen esityksen tarkoituksena on taata, että voimassa olevan lain mukaiset vähintäänkin nykyiset ravitsemistoiminnan rajoitukset voidaan pitää voimassa nykyisen lain voimassaolon jälkeenkin. Valtioneuvosto voisi edelleen säätää tarkemmista rajoituksista asetuksilla. Siksi nyt esitetään, että tämän lain ja väliaikaisen pykälän voimassaoloa jatkettaisiin sisältöä muuttamatta ajalle 1.3.—30.6.2021.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että hallituksen hybridistrategian mukaisesti samalla, kun hillitään tehokkaasti itse epidemian leviämistä, pyritään siihen, että ihmisille, yrityksille ja yhteiskunnalle koituisi haittaa mahdollisimman vähän. Koronavirusepidemia voi jatkua pitkälle kuluvan vuoden puolelle, vaikka rokotukset vähitellen tuovat toivetta siitä, että pääsemme parempaan tilanteeseen.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos on katsonut, että nykytiedon perusteella on välttämätöntä ja epidemiatilanteeseen nähden oikeasuhtaista tehostaa covid-19-torjuntaa erityisesti huomioiden virusmuunnoksen mahdollinen vaikutus. Näenkin, että muuta vaihtoehtoa meillä ei ole kuin edetä tämän hallituksen esityksen mukaisesti ravitsemistoimintaan liittyvien rajoitusten osalta, vaikka kivaa ja mukavaahan se ei kenenkään meidän mielestä ole.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sarkkinen.

19.12 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Korona leviää siellä, missä ihmiset ovat lähekkäin, ja se leviää kokemusten mukaan erityisesti siellä, missä viini virtaa ja laulu soi. Ravintoloiden anniskelu-, aukioloaika- ja asiakaspaikkarajoitukset ovat ikäviä mutta välttämättömiä tässä tautitilanteessa, jossa edelleen valitettavasti olemme.

Tämän lakiesityksen myötä jo voimassa olevat ravintolarajoitukset jatkuvat kesäkuun loppuun asti. Rajoitukset ovat alueellisia ja määräytyvät alueen epidemiatilanteen mukaan asetuksella. Näen välttämättömänä, että tällä esityksellä jatketaan voimassa olevia ravintolarajoituksia, eli toivottavasti laki saadaan eduskunnassa käsiteltyä jouhevasti. Samalla toivon, että enää sitten uutta kertaa tätä lakiesitystä ei tarvitse tänne tuoda vaan että jo kesällä tilanne olisi parempi.

Mutta, arvoisa puhemies, vaikka ravintoloiden toimintaa tällä hetkellä ja myös tulevina kuukausina tämän väliaikaisen lain jatkon myötä rajoitetaan, moni kysyy, miksi ravintoloissa saa laulaa karaokea samalla, kun lasten harrastukset on monin paikoin keskeytetty ja toinen aste on etäopetuksessa. Se on oikeutettu ja ymmärrettävä kysymys. [Puhujan mikrofonin sulkeutuu]

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, nyt mikrofonin taisi mennä pois päältä.

Toivoisin, että aikuiset kantaisivat päävastuun rajoitusten aiheuttamista haitoista. On kuitenkin myös niin, että elinkeinotoimintaa ei voi rajoittaa enemmän kuin on välttämätöntä, ja meidän on kannettava huolta myös ravintola-alan työllisyydestä ja yritysten tilanteesta, eli kyse on tasapainottelusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2021 vp

Toivon kuitenkin, että tässä käsittelyn aikana pohtisimme, onko ravintoloiden koronarajoituksiin aiheellista tai mahdollista tehdä joitain täsmennyksiä, kun tiedämme, että ravintoloista on edelleen lähtenyt liikkeelle tartuntaketjuja. Onko väljyysvaatimuksen noudattamisessa vielä parannuskeinoja, tai olisiko keinoja vaikuttaa siihen, pidetäänkö näitä erilaisia bile- ja karaokeiltoja ravintoloissa edelleen? Valitettavasti ministeri ei enää ole täällä paikalla. Olisin häneltä kysynyt kommenttia siihen, nähdäänkö tässä yhteydessä muutostarpeita.

Joka tapauksessa on tärkeää, että eduskunta käsittelee tämän lain viipymättä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rehn-Kivi — poissa. Edustaja Kauma — poissa. Edustaja Lohi — poissa. Edustaja Löfström.

19.15 Mats Löfström r: Ärade fru talman! I propositionen föreslås det att giltighetstiden för dessa temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar förlängs till och med den 30 juni 2021. De nuvarande begränsningarna tar slut den sista februari, och de begränsningarna har redan förlängts en gång. Denna förlängning föreslås nu att gälla lika länge som de övriga temporära ändringarna av lagen om smittsamma sjukdomar som vi tidigare i dag har haft i första behandling.

Det här lagförslaget är odramatiskt på det viset att det gäller en förlängning. Det gäller dock en fråga med stor principiell betydelse och att begränsa näringsfriheten för en sektor. Av den anledningen är det logiskt att inte ha lagen i kraft längre än nödvändigt samt att riksdagen oftare får granska om detta är nödvändigt. Det här är någonting som grundlagsutskottet också tydligt slagit fast.

Den här lagen har lite speciellt upplägg eftersom den inte följer lagen om smittsamma sjukdomars normala logik, där det är regionalförvaltningsverk eller kommuner samt på Åland Ålands landskapsregering som beslutar om förvaltningsbesluten. I detta fall är det statsrådet som fattar besluten också i frågan om Åland. [Puhujan mikrofon sulkeutuu]

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, jälleen mikrofon i jäi pois.

Ärade talman! Detta avviker från det normala upplägget, och det var något som grundlagsutskottet fäste uppmärksamhet på i vårt tidigare utlåtande när vi förlängde den här förra gången. Grundlagsutskottet lyfte också upp möjligheten att då låta Ålands landskapsregering, som i normala fall fattar dylika beslut på Åland, få fatta beslut om restaurangernas öppethållningstider i enlighet med de begränsningar som lagen möjliggör. Det skulle vara logiskt men det har regeringen inte gått in för, och inte heller i den här förlängningen, och det skulle vara intressant att höra varför man inte gör det. För Åland har varit mycket strikt i tolkningen och skulle helt klart kunna ta ansvaret, och det skulle vara logiskt med tanke på att restaurangerna normalt är en verksamhet som faller under Ålands självstyrelses behörighet.

I avsaknande av det, vilket ännu borde säkerställas, är det dock viktigt att påpeka att statsrådet fattat beslut som gäller Åland helt i enlighet med landskapsregeringens utlåtanden, så på så vis har saken i praktiken ändå fungerat efter de här omständigheterna.

Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan, että näiden tartuntatautilain väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin 30. kesäkuuta saakka. Ravitsemisliikkeiden tuli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2021 vp

si edelleen noudattaa hygieniaan liittyviä erityisiä vaatimuksia ja huolehtia asiakkaiden välisen riittävän etäisyyden ylläpitämisestä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin edelleen säätää ravitsemisliikkeiden aukiolo- ja anniskeluaikaa sekä niiden sisätilojen asiakaspaikkamäärää ja käyttöä koskevia rajoituksia. Ravitsemisliikkeiden tulisi laatia suunnitelma velvollisuuksien ja rajoitusten noudattamisen tueksi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ovaska — poissa. Edustaja Strand.

19.19 Joakim Strand r: Värderade talman! Helt kort, här har ju sagts det mesta. Vi diskuterade också det här tidigare i dag.

Itse haluaisin tuoda ehkä vähän myös sitä toista näkökulmaa, ja varmaan talousvaliokunnassa pohditaan sitten laajemmin myös näitä muita taloudellisia vaikutuksia. Täytyy muistaa, että kun puhutaan ravintoloista, niin sielläkin on ihmisiä töissä: 77 000 ravintola-alalla. Kun otetaan perheenjäsenet mukaan, niin se koskettaa yli 100 000:ta suomalaista.

Så också restaurangbranschen är en viktig sysselsättande bransch. Där finns tiotusentals människor som jobbar. Vi pratar om över 100 000 människor som berörs med familjemedlemmar och allting. Det är ett yrke med relativt låg lön, någonting som sysselsätter också väldigt många ungdomar, och den här begränsningen som nu är i kraft till 30.6 kommer att ha stora verkningar på till exempel sommararbete och annat.

Elikkä tämä tulee vaikuttamaan suoraan muun muassa kesätyöpaikkoihin ja muihin. Varmaan talousvaliokunnassa pohditaan myös näitä asioita. Siitä ollaan samaa mieltä, että rajoituksia edelleen tarvitaan. On täysin selvää, ettei talouskaan lähde nousuun, ellei saada virusta kuriin. Mutta toivotaan, että ollaan kesällä siinä tilanteessa, että päästään pikkuhiljaa pois näistä rajoituksista. Ja vältetään tavallaan myös sellaista puhetta, että liikaa musamaalataan tiettyä alaa.

Ibland har man en känsla av att man lite svartmålar restaurangerna och ser det som en enda stor karaokecirkus. Så är det ju inte. Många restauranger har väldigt strikta olika typer av arrangemang.

Elikkä suurin osa, valtaosa, ravintoloista toimii äärimmäisen terveysturvallisesti. Vältetään myös sellaisen kuvan välittämistä, että tässä olisi kyse yhdestä ainoasta isosta karaokesirkuksesta, koska näin ei ole. Eikä voida myöskään todistaa, että prosentuaalisesti iso osa tartunnoista olisi tullut nimenomaan ravintoloista. Ihmiset tulevat sinne jostain, ja sieltä myös lähdetään jonnekin. Sekään, että kaikki olisivat siellä tartuttaneet, ei pidä paikkaansa.

Mutta tähän palataan vielä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ollikainen.

19.21 Mikko Ollikainen r: Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Det gångna året har ju varit väldigt tufft på många sätt och coronan har berört oss alla på ett eller annat sätt. Här hör ju ett stort tack till alla finländarna som tillsammans och ansvarsfullt har arbetat för

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2021 vp

att vi ska hålla nere antalet smittfall. Vi ser ju ett ljus i tunneln, och en del av det här är just de här ändringarna i lagen om smittsamma sjukdomar. Vi ser förstås en viss trötthet kring de här restriktionerna, och det här är någonting som vi måste ta på allvar.

Det som diskuteras nu är ju en temporär ändring kring att restriktionerna i restaurangverksamheten gäller fram till den 30.6. Precis som nämndes här är det viktigt att också komma ihåg att det berör ganska många personer som jobbar inom den här branschen, men att vi ändå måste kunna föra en dialog om vi kan göra någonting ytterligare för att ännu förbättra situationen, eftersom vi vet att en hel del smittor har kommit via restauranger.

Arvoisa rouva puhemies! Erityisolot vaativat erityistoimia. Tämä esitys tartuntalaista, tämä osio, koskee ravintoloita, ja nämä rajoitukset ovat nyt 30.6. asti. Kuten mainittiin tässä, tällä alalla on kuitenkin aika paljon väkeä töissä, mutta on tärkeää miettiä, mitä voidaan nyt sitten tehdä, että ei tule niin paljon tautia tätä kautta.

Tässä aikaisemmin puhuttiin tartuntalakiin viitaten myös lasten ja nuorten harrastuksista. Sehän luo myös hyvinvointia lapsille ja nuorille, ja se ilahduttaa myös minua, että katsotaan viimeiseksi vaihtoehdoksi, että lasten ja nuorten ulkoilumahdollisuuksia ja vapaaehtoistoimintaa rajataan. Ja ulkoilumahdollisuudethan ovat todella hyvät tällä hetkellä.

Alltså vi har goda möjligheter att röra på oss och hålla långa avstånd.

Nämä ohjeet ja viranomaisten vuorovaikutus ovat todella tärkeitä. Ravintola-ala ja tapahtumateollisuus ovat aika lähellä toisiaan, ja tapahtumateollisuushan on kärsinyt paljon tästä koronasta. Näen, että on todella tärkeää, että vuorovaikutus toimii viranomaisten ja näiden järjestäjien, ravintoloiden välillä ja on läpinäkyvyyttä myös tulevaisuudessa. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kettunen.

19.24 **Tuomas Kettunen kesk:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tosiaan käsittelyssä on hallituksen esitys siitä, että ravitsemusliikkeitten toimintaa pandemian aikana joudutaan hieman säätämään ja että väliaikaiset säännökset ravitsemusliikkeitten osalta jatkuvat 30.6. asti. Täällä on käytetty hyviä puheenvuoroja, ja olen täysin samaa mieltä siitä, että nämähän eivät ole mukavia päätöksiä, mutta näin on toimittava, että tämä viheliäs koronapandemia saadaan kukistettua.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä, kun nyt lähetekeskustelua käydään, haluan tuoda semmoisen asian esille, että nyt tälläkin hetkellä pystytään alueellisesti tekemään päätöksiä siitä, kuinka kauan ravintolat saavat olla auki ja kuinka kauan siellä voidaan anniskelua pitää. Tuon tämmöisen näkökulman esille, että nyt tuolla Pohjois-Suomessa on kaksi maakuntaa vierekkäin: on Kainuun maakunta ja Pohjois-Savon maakunta. Pohjois-Savossa ravintolat saavat olla tällä hetkellä auki puoleenyöhön asti, mutta Kainuussa taas ravintolat saavat olla 22:een elikkä kello kymmeneen asti auki. Tämä on herättänyt keskustelua ja kysymyksiä elinkeinonharjoittajien suunnalta. Haluan tämän nyt tuoda esille, että Pohjois-Savossa — katsoin tuossa THL:n koronan ilmaantuvuuskarttaa — ilmaantuvuusaste oli 37,7 ja Kainuussa se oli 33,4. Haluan tällä puheenvuorolla tuoda esiin sen, että ei tulisi mitään tällaisista vastakkainasettelua eri alueitten toimijoitten suhteen. Toivoisinkin, että löytyisi yhteiset pelisäännöt jatkossakin, että kun alueellisesti tarkastellaan, voivatko ravintolat olla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2021 vp

mihin asti auki, niin semmoista oikeudenmukaisuutta sitten myös tähän tilanteeseen löytyisi.

Puhemies! Tämän halusin tuoda esille tässä lähetekeskustelussa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Löfström.

19.27 Mats Löfström r: Ärade fru talman! Ledamot Strand brukar ha mycket klokt att säga i sina talturer, också den här gången, och det är faktiskt en sak som jag tyckte han sade mycket bra som jag skulle vilja fästa uppmärksamhet på. Det är den svartmålning som vi ofta ser av restauranger i den offentliga debatten, att alla restauranger och barer och caféer skulle vara någon karaokecirkus, precis som ledamot Strand uttryckte sig, och så är ju inte fallet. De flesta restaurangägarna, eller jag ska säga nästan alla, sköter ju sig oerhört bra och man tar de här restriktionerna på allra största allvar. Man säkerställer avstånden, man ser till att det finns handsprit och man ser över städrutinerna, precis som sig bör, för det ligger ju inte heller i restaurangägarnas intresse att se en smittospridning — det påverkar deras varumärke — utan man vill verkligen att de här sakerna fungerar.

Åland är ett bra exempel på det här. Under hela den pandemin vi har haft har inte ett enda fall av de över 100 bekräftade fallen som har uppmärksammats på Åland kommit från restauranger eller smittats i en restaurangmiljö. Det visar också att det går att hålla restaurangerna och caféverksamheten och barerna öppna under en pandemi. Det är viktigt för dem som får sin sysselsättning från restaurangerna — det är många tiotusentals arbetsplatser — och deras familjer, som behöver den här inkomsten, men det är också viktigt för människors välmående att kunna träffas, men naturligtvis under säkra och trygga former för att inte sprida viruset. Det ligger ju verkligen i allas intresse att inte få en spridning av viruset, och det är också det att restaurangägare och hela allmänheten har tagit pandemin på så stort allvar som gör att vi har ett så bra smittoläge i Finland överlag, att alla helt enkelt tar ansvar tills vi nu med vaccinernas hjälp ska få slut på den här pandemin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Strand.

19.30 Joakim Strand r: Kiitos, arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti:

Jäi sanomatta tuossa äsken, että nyt kun sitten ruvetaan näitä erilaisia kustannustukia ja korvauspaketteja sorvaamaan, niin on äärimmäisen tärkeätä, että niitäkin katsotaan sitten nimenomaan siitä työllistävistä näkökulmasta. Siitä kuultiin jo alustavasti tänään talousvaliokunnassa.

När man nu utformar kommande stödpaket med anledning av de här begränsningarna i näringsfriheten så är det väldigt viktigt att man har ett extra öga på den sysselsättande effekten. Oavsett om det är så att man ersätter i relation till fasta kostnader eller vad det är så borde man alltid ha lönerna i åtanke, för det är det som sedan gör att folk har framtidstro och jobb och är borta från olika typer av sociala tjänster.

Eliikkä muun muassa palkkatuesta puhuttiin tänään talousvaliokunnassa. Tähän varmaan sitten tietysti palataan, mutta on äärimmäisen tärkeätä, että aina se työllistävä näkökulma on myös näissä tukitoimissa mukana, koska se pitää ihmiset hereillä ja iloisina ja poissa sosiaalituran piiristä. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2021 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.